

Vəfatından 40 il ötən görkəmli oftalmoloq-alim, akademik **Zərifə Əliyevanın nurlu xatirəsi** qədirbilən xalqımız tərəfindən hörmətlə anılır, yad edilir.

Yaddaşlarda yaşamaq əbədi ömür qazanmaqdır. Yalnız belə işıqlı simaların adları bəşər tarixinə qızıl hərfilərlə yazılır. İmzası, dəst-xəti ilə seçilən şəxsiyyətlərdən olan akademik Zərifə Əziz qızı Əliyevanın da adı əbədiyyət ünvanında həmişəlik qərar tutub. O, həyatın sınaqlarından, elmin çətin yollarından keçərək şərəfli bir ömür yaşamağın nümunəsinə çevrilib.

Zərifə xanım Əliyeva mənsub olduğu xalqı işıqlı ideallara qovuşdurmaq yolunda apardığı qətiyyətli mübarizədə böyük dövlət xadimi Heydər Əliyevin ən etibarlı silahdaşı olmuşdur. Güclü, müstəqil Azərbaycan əməli uğrunda apardığı haqq mücadiləsində Ulu Öndərin iki əsas mənəvi dayacağı vardı. Onlardan biri daim bu böyük dövlət adamının qüdrətinə güvənən, taleyini onun müdrikliyinə etibar edən Azərbaycan xalqı, digəri isə bütün həyatını ona həsr etmiş, vəfalı ömür-gün yoldaşı Zərifə xanım Əliyeva idi.

Dəyəərə çevrilmiş ömür

Akademik Zərifə xanım Əliyeva respublikamızda tibb elminin inkişafına mühüm töhfələr verərək oftalmologiyanın aktual problemlərinə dair sanballı tədqiqatları ilə böyük şöhrət qazanmışdır. Onun elmi-pedaqoji və ictimai fəaliyyəti həkimlərin yeni nəslinin yetişməsinə və Azərbaycanda oftalmologiya elminin inkişafına güclü təsir göstərmişdir. Görkəmli alim milyonların qəlbində daim dərin hörmət və ehtiramla, rəğbətlə xatırlanır. O, böyük bir mənəvi dünyanın adamı idi. Aydın və nurlu bir şəxsiyyət idi. Alicənablığın, səmimiyyətinə, xeyirxahlığının, yüksək intellektinə, diqqət və qayğısına görə həminin hörmət və məhəbbətini qazanmış bu insan, ilk növbədə, həm də böyük bir ziyalı idi. Sözlün həqiqi mənasında, bu böyük ziyalının insanlara bəxş etdiyi nur onun elminin dərinliyindən, mənəvi paklığından, intellektinin kamilliyindən, şəxsiyyət ucaldığından və bütövlüyündən qidalanmışdır.

Zərifə xanım elə bir ailədə dünyaya gəlmişdi ki, orada xeyirxahlıq, alicənablıq, insanseverlik kimi xüsusiyyətlər nəsilədən-nəslə gənllərə keçmişdi. Dövrünün böyük şəxsiyyəti olmuş Əziz Əliyev övladlarına mənəvi təmizlik, paklıq aşılarmışdı. Bu xüsusiyyətlər Zərifə xanımın əlindən həmişə tuturdu. O, təmkinli, dözümlü, düşüncəli idi. Işıq isə onun həyatının mənası idi.

Böyük yol və ilk uğurlar

Zərifə xanım orta məktəb illərindən tibb sahəsinə maraq göstərərək insanların gözüne nur vermək kimi müqəddəs bir yol seçmişdi. Oftalmologiya ixtisasına bağlılığı həm də onun daxilindən, mənəvi dünyasından, insanlara həssas münasibətindən irəli gəlirdi. Sonralar peşəsində qazandığı uğurlar da məhz bu keyfiyyətləri ilə bağlı oldu. Xəstələrini doğmalarından ayırmadı, insanları zülmətdən qurtarmaq, onların gözlərini nura boyamaq üçün əlindən gələni əsirgəmədi. İstedad, zəhmət və ağılla qazanan uğurlu illər gətirdikcə zənginləşir və onlardan bütün cəmiyyətə pay düşürdü.

Zərifə xanım orta məktəbi bitirəndə 1942-ci il idi. Cəbhədə sovet ordusu bir-birinin ardınca uğursuzluqlara düşür olurdu. Atası da daim əsgər şüncəli idi, dövlət onu hara yollayırdısa, gedirdi. Onda İkinci Dünya müharibəsi bir il idi ki, başlamışdı. Bakıda bir çox binalar hospitala çevrilmişdi. Bu hospitallar cəbhədə ağır yaralananmış döyüşçülərlə dolu idi. Tibbi kadrlar isə çatışmırdı. Zərifə xanım dərslərdən sonra rəfiqələri ilə evlərinin yaxınlığındakı hospitallara gedər, həkimlərə, digər tibb işçilərinə bacardığı dəstəyi göstərər, yaralıların doğmalarına məktub yazmalarına kömək edər, onlara mənəvi dayaq olmağa çalışırdı. Nəhayət, ağır və mürəkkəb bir dövrə orta məktəbi uğurla başa vurdu. 1942-ci ilin yayında ali məktəbə imtahanları uğurla verib Azərbaycan Tibb İnstitutunun Mualicə fakültəsinə daxil oldu.

Müharibə ağır bir sınaq idi - acıları, amansız qayda və tələbləri ilə. Bunların hamısına dözmək gərəkdir, stalinizmin total nəzarətinə də həminin. Belə bir şəraitdə büdrəmək, nədənsə gileylənmək həm təhlükəli, həm də qadağan idi.

1947-ci ildə Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunu əla qiymətlərlə bitirən Zərifə Əliyeva daha artıq praktik biliklərə yiyələnmək üçün Moskvaya - Mərkəzi Həkimləri

Təkmilləşdirmə İnstitutuna yollanır. Bu gedişin daha bir məqsədi var idi - Azərbaycanı bürümüş traxoma epidemiyası! Ölkəyə məhz bu yöndə ixtisaslı həkimlər çox lazımdı. Zərifə xanım isə Mualicə fakültəsinə bitirmişdi. Göz xəstəlikləri üzrə ixtisaslaşmaq üçün mütləq əlavə təhsil zəruri idi. Həm də göz viruslarının regional fərdiliyi də vardı və infeksiya ilə mübarizə həm

bu fərdiliyi fundamental şəkildə öyrənməyi tələb edirdi. Zərifə xanım məhz bunu qarşıya məqsəd qoydu.

Moskva dövrü gənc mütəxəssisin dünyagörüşündə yeni bir aləmə çevrildi. Gənc həkim o dövrün məşhur tibb alimləri ilə tanış oldu. Bir də göz cərrahiyyəsinin sürətli inkişafı nəzərindən yayımadı. Müharibə tibbin cərrahiyyə sahəsinə böyük təkan vermişdi, aqlaşığımaz əməliyyatlar həyata keçirilirdi.

Zərifə xanım Moskvada iki il yaşadı, elmi işçi kimi püxtələşdi.

Işıq onun həyatının mənası idi

1949-cu ildə yüksəkixtisaslı göz həkimi kimi Bakıya qayıtdı. Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Göz Xəstəlikləri İnstitutunda elmi işçi kimi fəaliyyətə başladı. 1950-ci ildə aspiranturaya daxil olub, praktik həkim fəaliyyəti ilə yanaşı, elmi əxtarılarını da davam etdirdi. Apardığı tədqiqatlar nəticəsində 1960-cı ildə "Traxomanın digər terapiya üsulları ilə birlikdə simptomisinlə müalicəsi" mövzusunda namizədlik dissertasiyasını uğurla müdafiə etdi. 1960-cı ildən 1967-ci ilədək Zərifə xanım Oftalmologiya İnstitutunda böyük elmi işçi vəzifəsində çalışdı.

Traxoma XX əsrin qırxıncı illərinin sonunda Azərbaycanda və dünyanın əksər məkanlarında sosial bəlayə çevrilmişdi. Gözü zədələyən bu xəstəlik ağır nəticələrə, hətta tam korluğa gətirib çıxarırdı. Ona görə də bu infeksiya və onun ziyanları ilə nəticələnən effektiv mübarizə təkcə oftalmologiya elmi üçün deyil, bütövlükdə respublika səhiyyəsi üçün mühüm əhəmiyyət daşıyırdı. Belə bir dövrdə Zərifə xanım böyük bir fəallıq və məsuliyyətlə traxoma xəstəliyinə qarşı aparılan müalicəvi və profilaktik tədbirlərin təşkili, keçirilməsi proseslərinə qoşuldu. Antibiotiklərin imkanlarını yoxlamaq istəfədə yollarını yoxlamadan tədqiq etdi. Nəticələr də uğurlu oldu. Günün bu günəçən Azərbaycanda traxomanın ləğvi Zərifə xanım Əliyevanın adı ilə bağlıdır.

1968-ci ildən etibarən isə o, professional oftalmologiyanın digər aktual məsələlərini tədqiq etməyə başladı. Böyük alim cəmiyyətimizdə praktik həkimlik işindən də uzaqlaşmadı: çoxlu cərrahiyyə əməliyyatları həyata keçirir, xəstələri ilə məşğul olur, onların müalicə tarixçəsini izləyirdi. Həm kurslara gələn həkimlərə oftalmologiyanın ən ye-

ni nailiyyətləri, müalicə və cərrahiyyə üsulları barədə mühazirələr oxuyur, həm də cavan kadrlarla, tələbələri ilə iş aparırdı. Ölkə üçün yeni, peşəkar oftalmoloqlar nəslinin yetişməsinə böyük zəhmət sərf edirdi. Şəxsi nüfuzu hesabına əksəri sadə, zəhmətkeş ailədən çıxmış istedadlı, köməyə ehtiyac duyan gənclərə dəstək olurdu. Onların tanınmış elmi-tədqiqat institutlarının aspirantura və doktoranturlarına qəbuluna kömək göstərirdi.

Alimin şəxsiyyətinə yaxından bələd olanlar, taleyinə Zərifə xanımın birgə çalışması, ondan dərslər almaq qisməti yazılanlar bu insanı geniş maraq dairəsinə malik əsl elm fədaisi, sadə olduğu qədər də nəcib bir ziyalı kimi səciyyələndirirlər. Zərifə xanım üçün elmdə nəticələrin sonu yox idi, öldə edilməz hər hansı elmi titül, ad onun üçün daha çox hansısa mərhələnin yekunu kimi əhəmiyyət daşıyırdı. Bu fədakar alimə daha çox elmi-tədqiqat prosesinin özü maraqlandırır, tədqiqatlar davam etdikcə, onu oftalmologiya elmi qarşısında məşğul olduğu istiqamətdən açılan yeni üfüqlər cəlb edirdi. Zərifə xanım yaxşı bilirdi ki, elm böyük bir dəryadır. Bəşəriyyətin elmdə vəqif olduğu sirlər bu dəryada bir damla kimidir. Ona görə elmdə bir gün də dayanmaq, hansısa yüksək titulları qazandıqdan, müvafiq adlara yiyələndikdən sonra müasir dildə desək, özünü komfort zonasında hiss etmək olmaz. Əsl alim hər gün düşüncəli, axtarmalı, tapıntılı qələmə alaraq öz mühitində bölüşməlidir. Zərifə xanım Əliyeva özü məhz belə ailələrdən idi və başqalarına da bunu tələq edirdi.

Bu illərdə o daha mühüm bir problemə - peşə ilə bağlı göz xəstəlikləri ilə məşğul olmağa başlamışdı. Həyatın tələbi olan bu problemin həlli minlərlə insanların görmə qabiliyyətini qorumağa yönəlmişdi. Azərbaycanda sonayenin sürətlə inkişafı, istehsal sahələrinin genişlənməsi, xüsusən, kimya sənayesi bu sahələrlə bağlı göz xəstəliklərini ciddi problemə çevirmişdi. Zərifə xanımın 1968-ci ildən sonrakı elmi fəaliyyətini peşə ilə bağlı göz xəstəliklərinə həsr etməsi də bununla əlaqədar idi. Sumqayıtda insanlar bütün ömürləri boyu kimyəvi maddələr istehsalı sahəsində çalışırdılar. Bu isə müəyyən xəstəliklərin yaranmasına gətirib çıxarırdı və göz xəstəlikləri onların bəlkə də ən ağırını idi.

Görkəmli alim bunu yaxşı dərk edir və zəhmət adamlarına kömək

edən dərmanlar və müalicə üsulları yaratmağa çalışırdı. Bu məqsədlə Bakı və Sumqayıtın bəzi zavodlarında eksperimentlər keçirirdi. Təcrübəni yol kimyəvi maddələrin və zərərli insanların görmə orqanına təsirini əsaslandırmaq üçün zəruri idi. Bu işlərlə bağlı tədqiqatçı tez-tez kimya müəssisələrində olur, xəstələri ilə görüşür, patoloji halları izləyirdi.

Zərifə Əliyeva çoxillik araşdırmalarını peşə göz xəstəliklərinə həsr olunmuş doktorluq dissertasiyasında ümumiləşdirdi. Müdafiəsi 1977-ci ildə dünya oftalmologiyasının əsas mərkəzlərindən sayılan Moskva Göz Xəstəlikləri Elmi-Tədqiqat İnstitutunda oldu. Onun doktorluq işi məşhur alim və həkimlərin ən yüksək qiymətlərini aldı. Elə həmin il Zərifə xanıma tibb elmləri doktoru elmi adı verildi, Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun Oftalmologiya kafedrasının professoru, bir ildən sonra isə kafedranın rəhbəri oldu.

Alimin həyatında əlamətdar hadisə

1979-cu ildə SSRİ miqyasında görkəmli oftalmoloq kimi tanınan alimin həyatında bir-birinin ardınca yeni əlamətdar hadisələr baş verdi. Zərifə xanımın təşəbbüsü ilə Elmlər Akademiyasının Ə.Qarayev adına Fiziologiya İnstitutunda Azərbaycanda ilk dəfə peşə göz xəstəliklərini öyrənən laboratoriya açıldı və o, həmin laboratoriyanın rəhbəri təyin edildi.

Əslində, bu, dünyaşöhrətli alimin elmi məktəbi idi. Bu dövrdə onun şin və yod istehsalında göz patologiyasına həsr olunmuş iki monoqrafiyası çapdan çıxdı və yüksək qiymətlər aldı. Alim virus mənşəli göz xəstəlikləri barədə də dəyərli əsərlər yazdı. Həmçinin göz cərrahiyyəsi, həkim etikası, gənc kadrların hazırlığı ilə bağlı problemlər onu ömrü boyu narahat edir, bu mövzularda yeni əsərləri yaradılması ilə nəticələnirdi. Professor Zərifə xanım Əliyevanın elmi-tədqiqat işləri alimin "Şin istehsalında gözün peşə patologiyası", "Xroniki yod intoksikasiyası zamanı oftalmopatiologiya", "Yod sənayesində gözün peşə xəstəliyinin profilaktikası" kimi monoqrafiyalarında və digər elmi əsərlərində özünün dolğun əksini tapmışdır.

Görkəmli alimin elmi-tədqiqat işlərinin bir qismi görmə orqanının bədxassəli işlərinin, qlaukomanın

etimologiyası, diaqnostikası və müalicəsi məsələlərini əhatə edir. Onun "Gözün hidrodinamik sistemində anatomo-fizioloji xarakteristikası", "Gözün əlaqədar dəyişiklikləri və görmə-sinir yolları" adlı monoqrafiyaları və digər əsərləri göz xəstəliklərinin yaş xüsusiyyətlərinə, "Göz sulanmasının fiziologiyası", "Göz sulanmasının müasir cərrahiyyə üsulları ilə müalicəsi" və digər monoqrafiyaları isə daktriologiyaya həsr edilmişdir. Zərifə xanım Əliyevanın qələmə aldığı fundamental "Terapevtik oftalmologiya", "Oftalmologiyanın aktual məsələləri", "İridodiaqnostikanın əsasları" və sair kitabları bu gün də oftalmoloqların ən çox müraciət etdikləri, oxuyub faydalandıqları əsərlərdəndir.

1981-ci ildə oftalmologiyanın inkişafına verdiyi böyük töhfəyə - görmə orqanının peşə patologiyası sahəsində apardığı elmi tədqiqatlarına görə, professor Zərifə Əliyeva oftalmologiya aləmində ən yüksək mükafata - SSRİ Tibb Elmləri Akademiyasının akademik M.İ.Averbox adına mükafata layiq görüldü. O, belə bir yüksək mükafata layiq görülən ilk azərbaycanlı qadın idi.

şa qalanda o soruşur: Ağ xalat geyinməyə haqqın varmı? Sənin əllərin xəstəlikdən əziyyət çəkənə yalnız biliyini deyil, həm də qəlbinin həyəcanını, üreyinin yanğısını çatdırma bildimi? Düzünü desək, vicdanı şəxsi mühakiməsindən şərəflə keçmək böyük xoşbəxtlikdir. Yaxşı həkim həmişə xəstə ilə birlikdə həyəcan keçirir, pasiyentin ağrısı ilə həkimin şəxsi ağrısıdır. Əgər sağlamlığını itirən şəxs yenidən ona malik olursa, demək, həkim də yenidən həyata qayıdır, doğulur. Bizim sənətimizin mənəvi təməli də elə bundadır".

Sadəlik, səmimiyyət, kübarlıq əksər böyük insanlar kimi, Zərifə xanım Əliyeva şəxsiyyətinin də zینəti idi. O, malik olduğu bütün yüksək elmi titullara, statuslara rəğmən, insanlara xoş münasibətini hər zaman qoruyurdu. Bu mənada Zərifə xanım onu taniyanlar üçün xeyirxahlıq mücəssməsi idi. Atası Əziz Əliyevin ocağında, doğma vəliyənlərindən, eləcə də tez-tez bu ailədə qonaq olan Üzeyir bəy Hacıbəyli, Müslüm Maqomayev, Səməd Vurğun, MİRƏSƏDULLA MİRQASIMOV,

Qara Qarayev, Bülbül və başqa görkəmli şəxsiyyətlərimizdən əvvəl etdiyi dəyərlər Zərifə xanıma kamil bir şəxsiyyət kimi formalaşdırmışdı. Kamilliyə can atmaq düşüncəsi insan üçün ən vacib xüsusiyyətlərdən biridir. Düşüncə kamilliyi isə bir qayda olaraq, əxlaqla dünyagörüşünün dialektik vəhdətindən yaranır. Təbabətdə də əxlaqla peşə dünyagörüşünün vəhdəti yüksək peşəkarlığın başlıca təminatçısıdır. Zərifə xanımın yüksək intellektual mövqeyini şərtləndirən ən əsas cəhətlərdən biri də elə məhz ondan ibarət idi ki, bu nəcib insan daim tibbi praktikada əxlaqi dəyərlərə böyük üstünlük verir, bu dəyəri gənc yetirmələrinə də ötürürdü. Zərifə xanım özü həkim adının ucalığına, içdiyi Hippokrat andına bütün ömrü boyu sadiq qalmışdı və başqalarından da gözləntisi bu idi.

Tibb elmləri doktoru, tibb xidməti polkovniki V.İ.Vaynshteyn Zərifə Əliyevanı ehtiramla xatırlayıb deyirdi ki, onun xarakteri heyrətamiz idi: "Onu yüksək vətəndaşlıq və peşəkar prinsiplilik səciyyələndirirdi. İstər söhbətlərdə, istərsə də məqalələrində - həmişə həkimlik peşəsinin təmizliyindən danışır, döna-döna bildirirdi ki, elmi-texniki tərəqqi dövründə həkimlərin mənəvi-əxlaqi keyfiyyətləri neinki aşağı düşməməli, əksinə, daha da yüksəlməlidir".

Professor A.N.Dobromislov isə Zərifə Əliyevanın zəngin həkimlik və müdrik həyat təcrübəsinə əsaslanan tövsiyələrini yüksək qiymətləndirirdi. Bu cəhətdən o, həkimin sözlə müalicəsini xüsusi qeyd edirdi. Professorun fikri Zərifə xanımın səmimiyyət, xəstəni başa düşmək bacarığı, xeyirxahlıq, təvazökarlıq, təmənnaşılıq kimi keyfiyyətlərin səhiyyə əxlaqının əsasını təşkil etdiyi fikrinə tamamilə uyğundur. Dobromislov bir dəfə Zərifə xanımın xəstələrini necə qəbul etdiyinin şahidi olduğunu xatırlayıb deyirdi ki, Z.Əliyevanın müayinəsindən və müalicə təyinatından sonra xəstələr kabinetinə təbəssümlə, ümidlə, minnətdarlıqla tərk edirdilər: "Mənəvi bərc və məsuliyyət duyğuları onu birca an da tərk etmirdi. Ətrafdakıların hörmət və ehtiramını qazansa da, həmişə özünü sadə və təvazökar aparardı. Başqalarının vaxtına qiymət verməyi də bacarırdı, ünsiyyətə olduğu insanlarda yalnız yaxşı keyfiyyətləri görməyi də..."

Sevgi dolu yaddaş

Zərifə xanım Əliyeva ailə dəyərlərinə sadiq, vəfalı həyat yoldaşı və qayğıkeş ana kimi də cəmiyyətə nümunə sayılırdı. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və akademik Zərifə xanım Əliyevanın ailə mədəli Azərbaycan cəmiyyətində mənəvi dəyərlərin və ailə institutunun daha da güclənməsinə çox təsir etmişdi. O, işinin çoxluğuna, elmi-pedaqoji, praktik həkimlik fəaliyyəti ilə bağlı qayğılarının ağırlığına baxmayaraq, işlə ailə arasında balansı uğurla təmin etməyi bacarır, ailə ocağında gələcəyin görkəmli övədlərini tərbiyələndirir, xarakterindəki ən gözəl, nəcib xüsusiyyətləri onlara ötürürdü.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin onun haqqında çəkilmiş sənədli filmlərdə, müsahibələrində, insanlara qarşısındakı səmimi çıxışlarında ömür-gün yoldaşı Zərifə xanım Əliyeva haqqında danışdığı xatirələr bu gün də Azərbaycan gəncləri üçün əsl mənəvi paklıq nümunəsidir. Zərifə xanımın məzarüstü abidəsinin açılışı günündə Ümummilli Liderin heykəlin önündə duyğulandıqı tarixi an əsl sevgiyə sudaqət hissisinin mənəvi ifadəsi kimi hər dəfə xatırlandıqca insan qəlbinə rıqqətə gətirir.

Səmimiyyət, alicənablıq, qayğıkeşlik qədər birinci növbədə özünə, daha sonra ətrafdakılara qarşı tələbkarlıq, sözü ilə işi arasında vəhdət, vətənpərvərlik, xalqına, Vətənə və torpağına sönməz məhəbbət Zərifə xanım Əliyevanın şəxsiyyətini səciyyələndirən ən əsas xüsusiyyətlər kimi nəzərə çarpırdı.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Zərifə xanıma işıqlı xatirələrlə yada salır: "Əlbəttə ki, onun unudulmaz obrazı bu gün də mənim üçün çox əzizdir, doğmadır. Eyni zamanda Zərifə xanım yüksək davranış meyarlarına malik idi. İnsanlara münasibətdə səmimiyyət, xeyirxahlıq, eyni zamanda yüksək mədəniyyət, alicənablıq - bütün bu gözəl amillər onda birləşmişdi. Zərifə xanım əsl ziyalı idi, Azərbaycan xanımına xas olan bütün müsbət keyfiyyətləri özündə birləşdirmişdi, onların təcəssümü etdirirdi.

...Mən çox xoşbəxtəm ki, Zərifə xanım kimi anam olmuşdur. Ancaq əfsuslar olsun ki, biz onu tez itirdik. Vaxtından əvvəl həyatdan getdi, hələ çox iş görə bilirdi".

Haqiqətən, alim-həkim ömrünün ən gözəl, müdrik, sorisizə tamamlarında olan Zərifə xanımın böyük arzu və ümidləri, yeni elmi layihələri vardı. Əfsus ki, tale aman vermədi. Çarəsiz xəstəlik 1985-ci ildə onun ömrünə son qoydu. Artıq 40-cı ildir ki, Zərifə xanım Əliyeva aramızca yoxdur. Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva bu itkinin acısını müsaibələrinin birində belə dilə gətirmişdi: "Təəssüf ki, mənim Zərifə xanımla ünsiyyətim qsa oldu. Biz 1983-cü ildə tanış olduq. 1985-ci ildə Zərifə Əliyeva həyatdan getdi. Bu istedadlı və gözəl qadınla bağlı xatirələr hələ də mənim qəlbində yaşayır".

Zərifə xanımın xatirəsi cənab İlham Əliyevin Azərbaycan üçün gördüyü tarixi işlərdə, nəcib əməllərində, Mehriban xanımın Vətənə verdiyi töhfələrdə, yaratdığı xeyirxahlıq, humanizm, mərhəmət, insan sevgi nümunələrində də yaşayır. Bütün ömrünü insanlara nur bəxş etmək üçün yaşamış Zərifə xanım Əliyeva insanları üçün işıq və sevgi dolu bir yaddaşdır. O, yaddaşımızda elmle təfəkkürün, həkimlik və pedaqogluğun, rəhmətlik və təvazökarlığın, alicənablıq və insanseverliyin ən uca zirvəsindədir.

* * *

Akademik Zərifə xanım Əliyeva kimi şəxsiyyətlər böyük dəyərlərin simvollarıdır. Onları xatırlamaq həm də bu dəyərləri yada salmaq, onların göstərdiyi istiqamətə yönəlməkdir. Dəyərlər də insanları cəmləyir, xatırlandığıca yaşayır. Dünyaşöhrətli alim Zərifə Əliyeva da hər zaman yaddaşlarda yaşayacaq və bir işıqlı ömrün ətrafında bir araya gələn dəyərlərə əbədi ömür bəxş edəcək.

**Əhliman ƏMİRASLANOV,
SSRİ Dövlət Mükafat laureatı,
Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri, akademik**

